

Dubbii fi Hojii limaana Diigan-Seensa-2

Description

Kutaa darbee keessatti barbaachisummaa wantoota iimaana diigan barachuu jalqabne turre. Harâ€™as itti fufuun kutaa hafee ni ilaalla. Kutaa kana keessatti balaa guddaa namoonni baayâ€™een itti mucucaatan ilaalla. Balaan kunis â€œTakfir (kafarsiisuu)dhaâ€•Erga kana xumurre booda hiika iimaanaa lamu irra deebiâ€™un balâ€™innaan ni ilaalla.

3-Wantoonni iimaana diigan kanniin ifa bahuu fi isaan irraa of eeggachuu dirqama haa taâ€™uu malee, namni biyyoota Muslimaa haala wali galaatin ilaalu, wantoonni iimaana diigan kanniin isaan haguuganii akka jiran ni arga. Namni kana argu, wanta iimaana diigu bifaa addaatin ragaa ni baha, ni dhagaya, ni dubbisa. Wantoonni iimaana diigan kanniin dhimma baratamaa taâ€™anii jiru. Inumaa dhimmichi kana caalaa daangaa darbee jira. Namoota keessa raabsuu fi isaan jallisuuf wantoonni iimaana diigan kanniin maqaalee nafseen jaallattuun moggaafamanii jiru.

4- Mata duree kana (Dubbii fi hojii iimaana diigan) barachuu wanta jabeessu keessaa tokko, wantoota iimaana diigan kanniin ilaachise Muslimoota keessaa ijannoona namoonni baayâ€™een qaban takkaa daangaa darbuu takkaa immoo laaffisuu irraa bilisa kan taâ€™e miti. Wantoota iimaana diigan kanniin ilaachise nama daangaa darbee fi garmalee jabeessetu jira. Wanta isaan keessaa hin taane itti seensise. Faallaa kanaa immoo, namoota wantoota iimaana diigan kanniin akka salphaatti ilaalanii fi â€œKunniin wantoota dhoowwamaa qofa, amanti keessaa nama hin baasanâ€• jedhantu jira.

Rabbiin oltaâ€™aan warra Sunnah (ahli Sunnah) haqa irraa wanta isaan keessatti wal dhabaniif hayyama Isaatiin ni qajeelche. Kanaafu, ahli sunnah wal jamaâ€™aa beekumsaa fi haqummaan dhimma kana ni raggaasisan, warra daangaa darbanii fi warra laaffisan ykn hanqisan jidduutti karaa jidduu galeessaa qabatan.

Eybii (hanqinna) warra bidâ€™aa keessaa tokko: gariin garii kafarsiisuudha. Wanta faarfamaa warra beekumsaa keessaa tokko immoo dogongorte waliin jedhu malee wal hin kafarsiisan.

Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa namni tokko osoo hin kafarin Muslimoota keessaa eenyullee kafarsiisu irraa akeekachisee jira. Ni jedha:

أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَتَبَيَّنُوا وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ
عَيْنَ إِلَيْكُمُ الْسَّلَامَ لَسْتَ مُؤْمِنًا تَبَتَّغُونَ عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَعِنَدَ اللَّهِ
إِنَّمَا كَثِيرًا كَذَلِكَ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلٍ فَمَنَّ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَتَبَيَّنُوا إِنَّ اللَّهَ
يَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَيْرًا ﴿٩٤﴾

â€œYaa warra amantan! Yommuu karaa Rabbii keessa [qabsoof] deemtan, addaan baafadhaa. Faaydaa jirenya addunyaa barbaadun nama nageenya isinitti dhiyesse, â€œAti muâ€™mina mitiâ€¢ hin jedhinaan. Rabbiin bira boojuu baayâ€™eetu jira. Isinis duraan akkuma kana turtan, ergasii Rabbiin isin irratti tola oole. Kanaafu, addaan baafadhaa. Dhugumatti, Rabbiin wanta isin hojjattan beekaa taâ€™eera.â€¢ Suuratu An-Nisaa 4:94

Yaa warra Rabbii fi Ergamaa Isaa dhugoomsitani fi shariâ€™aa Isaatti bultan, yommuu karaa Rabbii keessatti qabsaaâ€™uf dachii keessa deemtan, nama ajjeesu qabdani fi hin qabnee addaan baafadhaa. Nama dhugaadhaan isinitti, Rabbii fi Ergamaa Isaatti kan duulu taâ€™uu mirkaneefattan malee nama tokkooyyu ajjeessuuf hin jarjariaa. Nama mallatoolee Islaamaa isarraa mulâ€™atanii fi isiniin hin lolle irraa iimaana hin dhabamsiisinaa (Ati nama amanee miti hin jedhinaan). Tarii nama amanee taâ€™ee iimaana isaa dhoksuu dandaâ€™aati.^[1]

Abu Zarr (radiyallahu anhu) akka gabaasetti Ergamaan Rabbii (Sallallahu aleyh wassallam)akkana jedhan:

Ù`ÙŽÙ ÙŽÙ†Ù` Ø`ÙŽØ¹ÙŽØ§ Ø±ÙŽØ-Ù`Ù, Ø§Ù` Ø`Ù·Ø§Ù,,Ù`ÙfÙ`Ù`Ù`Ø±Ù·Ø§ÙŽÙ`Ù`Ù,ÙŽØ§Ù,,ÙŽ Ø`ÙŽØ-Ù`Ù`ÙŽÙ` Ø§Ù,,Ù,ÙŽÙ`Ù‡Ù·â€.â€ Ø`ÙŽÙ,ÙŽÙŠÙ`Ø³ÙŽÙfÙŽØ°ÙŽÙ,Ù`ÙfÙŽ Ø¥Ù`Ù, Ø§ÙŽÙ` ØÙŽØ§Ø±ÙŽ Ø`ÙŽÙ,ÙŽÙŠÙ`Ù‡Ù·

â€œNamni nama tokko kufriin waame yookiin diina Rabbii jedheen, garuu inni akkas yoo hin taâ€™in, [kufriin] isarratti gadi deebiâ€™a.â€• **Sahih Muslim-61, Sahih Al-Bukhaari-6045**

Abdullah ibn Umar (radianallahu anhumaa) akka gabaasetti Ergamaan Rabbii (sallallahu aleih wassallam) akkana jedhan:

Namni kamyuu obboleessa isaatiin "Yaa Kaafir" jedheen, isaan lamaan keessaa tokko irratti [kufriin] deebiâ€™ee jira. Akkuma inni jedhe yoo taâ€™e, [kufriin namtichaa mirkanaaâ€™e.] Garuu yoo dhugaa hin taâ€™in, isa irratti deebiâ€™a (Kufriin nama obboleessa isaa Muslimaatin "kaafira") jedhe irratti deebiâ€™a.)

Ibsa hadiisa kanaa ilaalchisee Ibn Daqiq Al-A°id ni jedha:

Kuni nama Muslimoota keessaa nama hojii kufrii hin hojjanne kafarsiiseef sodaachisa guddaadha. Warra kalaamaa (mutakallimiin), warra Sunnah fi hadiisaan hariiro qaban jedhaman irraa waxmadii guddaa namoonni baayâ€™een itti taraniidha. Yommuu amanti keessatti wal dhaban, namoota isaan faallessan irratti ni jabaatu, kufrii isaan irratti murteessu.â€ (Ihkaamul Ahkaami sharih umdatul ahkaami-4/76)

Sheykhul Islaam ibn Taymiyah jecha isaa kanaan akka jechuun wanta armaan olii jabeessa:

â€œRagaan ergaa [Rabbii] isarratti dhaabbachuu yoo beeke malee nama dhuunfaa kaafira, faasiqa ykn nama maâ€™asiya hojjatu jedhanii waamu irraa namoota guddisanii dhoowwan keessaa ani tokkoodha. Namni ragaan ergaa isarratti erga dhaabbatee booda, namni ragaa kana faallesse yeroo garii kaafira taâ€™a, yeroo garii faasiqa taâ€™a, yeroo biraa immoo nama maâ€™asiyya hojjatu taâ€™a. Rabbiin dogongora ummata kana akka araarameef nan mirkaneessa. Kuni dogongora dhimmoota odeefannoo dubbi fi dhimmoota hojii of keessatti hammata.â€ (Al-Fataawaa 3/229)

(Wanti asitti jechuu barbaade, ragaan Qurâ€™aanaa fi hadiisaa isaaf dhiyefamun dura nama Musliimaa tokkoon kaafira ykn faasiqa jechuun dhoowwadha. Garuu ragaan Qurâ€™aanaa fi hadiisa erga isaaf dhiyefame booda fudhachuu yoo didee fi faallesse, hojii isaa irratti hundaaâ€™ee takcaa kaafira taâ€™a, takcaa faasiqa taâ€™a.)

Imamu Shawkaani kafarsiisutti jarjruu irraaakkana jechuun akeekachiisa:

â€œBeeki, namticha Muslimaa irratti amanti Islaamaa keessaa bahuu fi kufrii keessa seenuu isaa murteessuutti tarkaanfachuun Muslima Rabbii fi Guyyaa Aakhiraatti amanuuf hin malu, ragaa aduu guyyaa caalaa ifeen malee. Sababni isaas, hadiisa sahiih karaa garee sahaabota baayâ€™een gabaafamee keessatti, namni obboleessa isaatin yaa kaafira jedhe, [kufriin] isaan keessaa tokko irratti akka deebiâ€™u mirkanaaâ€™ee jira.â€ (Al-Sayl al-Jariiril Mutadaffiq alaa hadaaâ€™iqi azhaari-4/578)

Beektonni kanniini fi kanneen biroo yommuu balaa dhimma kanaa mirkaneessanii fi nama kaafira hin taane kafarsiisu irraa akeekachiisan, dhimma kana laaffisanii fi nama ragaadhaan kufriin isaa ifatti bahee Islaamaa isaaf murteessuun balbala riddah cufanii jiran jechuu miti. (riddah jechuun Islaama irraa duubatti deebiâ€™udha.) Dhimmi kuni (nama ragaadhaan ifaan ifatti kufri mulâ€™ise kafarsiisu dhiisun) jallinnaa fi balaadhaan dhimma jalqabaati gadi miti. Karaan lamaanu balaalefatamaadha.

Namoonni gariin dogongoraii jiru. Daangaa darbitoota irratti deebii deebisuu barbaadan, kanaafu, adeemsa duubatti harkisuu adeeman. Dirqamni nurra jiru, tooftaa bidâ€™aa bidâ€™aan deebisuu irraa akeekachiisudha. Sobni sobaan hin deebifamu. Ibsi dhimma kanaa beekumsaa fi haqummaan adda baafama. Ahlu sunnaan haqa ni beeku, namootaaf ni mararfatu.

Abu Maâ€™aali Jawniyyi Khawaarija kafarsiisu ilaalchise gaafatame ture. â€œKaafira amanti keessa seensiisuu fi Muslima achi keessaa baasun amanti keessatti garmalee guddaadha.â€ jechuun dhiifama gaafate.

Sheyku Abdullaah bin Muhammad bin Abdulwahhaab akkana jedha:

â€œGabaabamutti, namni nafsee ofiitiif dhugaa taâ€™e, beekumsaa fi ragaa Rabbiin irraa taâ€™een malee dhimma kana keessatti dubbachuu hin qabu. Hubannoo isaatii fi sammuu isaa akka gaariitti ilaalu qofaaf nama Islaama keessaa baasu irraa of haa eeggatu. Dhugumatti, nama Islaama keessaa baasuun ykn

seensisuuun dhimmoota amanti keessaa isa guddaa kan taâ€™eedha. Sheyxaanni dhimma kana keessatti namoota baayâ€™ee mucuceesse jira. Garee tokko akka hanqisan taasisuun nama kufrii isaa keeyyanni Qurâ€™aanaa, Sunnah fi ijmaaâ€™a agarsiisan Islaama murteessaniif. Garee biraa immoo daangaa akka darban taasisuun nama Muslima taâ€™uu isaa Qurâ€™aanni, Sunnah fi ijmaaâ€™a murteessan ni kafarsiisan.â€• (Ad-Duraru Sinniyatu 8/217)

5-Dhimmi dhumaa barbaachisummaa mataa duree kana ni jabeessa. Innis, wal mormiin jalqabaa ummata kana keessatti uumame wal mormii kafarsiisu (takfiira) ti. Ummata kana keessatti bidâ€™aan jalqaba dhalatee bidâ€™aa Khawaarijaa badiin nama kafarsiisaniidha. (Khawaarijoni nama shirkii gadiitti badii gurguddaa Islaama keessa nama hin baasne hojjate, kaafira jedhuun.) Kanarratti dabalatee, bidâ€™aan isaanii Sunnah fi gabaasa keessatti bidâ€™aa hunda caalaa ifatti balaalefatamuudha. Balballi kafarsiisu fi kafarsiisu dhiisu balbala fitnaa fi qormaanni keessatti guddateedha, addaan faffacaâ€™uun keessatti baayâ€™ate, fedhiin qullaa fi ilaalchi gargar itti taâ€™eedha.

Guduunfaa

Nama Muslimaa tokko kafarsiisuuf ulaagaalee guuttamu qabantu jira. Kanaafu, namni tokko akkanumatti lafaa ol kaâ€™ee nama Muslimaatin kaafira jechuu irraa of haa eeggatu. Sababni isaas, kafarsiisuun dhimma garmalee jabaa fi sodaachisa taâ€™eedha. Yoo inni Muslimaan kaafira jedhe, kufriin isaan lamaan keessaa tokko irratti deebiâ€™a. Akkuma inni jedhe kaafira yoo taâ€™e, nama lammata irratti mirkanaaâ€™a. Taâ€™uu baannan, nama jalqabaa irratti deebiâ€™a. Yaa dargaggoota keenya hukmi (murtii) akkanaatti hin jarjarinaa!

Ammas kafarsiisuu irraa yommuu akeekachisnu, nama ulaagaaleen kafarsiisu isa keessatti argaman kafarsiisu hin qabnu jechu miti. Kana irra, nama Muslima tokko kafarsiisuun duratti ulaagaalee irra barbaadu qabna. In sha Allah, gara fuunduraatti ulaagaalee kanniin ni ilaalla.

[\[1\]](#) Tafsiiru Muyassar-93, Tafsiiru Xabarii-7/351

[â€œNawaqidul Iimaani qawliyat wal amalayatâ€•](#) fuula 6-9, Abdulaziz bin Muhammad

Date Created

March 18, 2020

Author

admin